

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фтизіопульмонології

Силабус навчальної дисципліни
«Запобігання розвитку побічної дії протитуберкульозних
препаратів»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити. Семестри: XI-XII, 6-й рік навчання.
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра фтизіопульмонології. Одеса, вул. Французький бульвар 40. Державний заклад спеціалізований (спеціальний) санаторій «Аркадія» МОЗ України.
Викладач (-і)	Мацегора Н.А., д.мед.н, професор, завідувач кафедри. Доцент: к.мед.н. Шпота О.Є. Асистенти: к.мед.н. Капрош А.В., Омелян Л.П., Зайцев А.С.
Контактна інформація	Довідки за телефонами: Мацегора Ніна Анатоліївна, завідувачка кафедри, д.мед.н., професор. +380982203381 Омелян Лариса Павлівна, завуч кафедри 098-877-45-40. E-mail: kaftub@onmedu.edu.ua Очні консультації: з 14.00 до 17.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи Онлайн - консультації: з 15.00 до 16.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни – характерні побічні дії ПТП, що можуть виникати при їх застосуванні у терапевтичних дозах; патогенетичні механізми розвитку побічних ефектів; заходи, що сприяють зменшенню або попередженню виникнення побічних ефектів.

Пререквізити і постреквізити дисципліни (місце дисципліни в освітній програмі): *Пререквізити:* українська мова (за професійним спрямуванням), іноземна мова (за професійним спрямуванням), латинська мова та медична термінологія, медична біологія, медична та біологічна фізики, біологічна та біоорганічна хімія, анатомія людини, гістологія, цитологія та ембріологія, фізіологія, мікробіологія, вірусологія та імунологія; основи біоетики та біобезпеки, патоморфологія, патофізіологія, рентгенологія, фармакологія, пропедевтика внутрішньої медицини, пропедевтика педіатрії, радіологія, гігієна та екологія.

Постреквізити: внутрішня медицина (пульмонологія, ендокринологія), хірургія, отоларингологія, неврологія, інфекційні хвороби, епідеміологія, педіатрія, дитячі інфекції, загальна практика (сімейна медицина).

Мета: оволодіння комплексом знань, вмінь, навичок раціонального й безпечного для здоров'я людини застосування протитуберкульозних препаратів, що має зменшити частоту або попередити виникнення небажаних ефектів при проведенні раціонального вибору лікарських препаратів.

Завдання:

- 1) Опанувати знаннями про осередок туберкульозної інфекції.
- 2) Набути навичок та вмінь визначати клінічні критерії випадків ТБ.
- 3) Оволодіти знаннями та вмінням впроваджувати алгоритм дій фахівців закладів/службв рамках здійснення епідеміологічного нагляду за ТБ.
- 4) Оволодіти порядком проведення епіднагляду за контактними особами з випадком ТБ.
- 5) Опанувати профілактичні заходи у осередку туберкульозної інфекції.
- 6) Оволодіти стандартами якості епідеміологічного нагляду за ТБ.

Очікувані результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен: **Знати:**

- 1) діагностику та диференційну діагностику туберкульозу;
- 2) поняття про осередок туберкульозної інфекції. Категорії осередків за ступенем епідемічної небезпеки;

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фтизіопульмонології

- 3) інфекційний контроль: адміністративний, інженерний, індивідуальний захист;
- 4) первинну профілактику (вакцинація БЦЖ);
- 5) вторинну профілактику (хіміопрофілактика) туберкульозу, показання, методику проведення;
- 6) санітарну та санітарно-освітню профілактику, їх завдання;
- 7) заходи щодо профілактики туберкульозу серед осіб, які працюють впротитуберкульозних установах;
- 8) як запобігти зараженню людей від хворих на туберкульоз тварин;
- 9) профілактичні заходи на стаціонарному та амбулаторному етапах лікування ТБ такої категорії диспансерного обліку.

Вміти:

- 1) діагностувати різноманітні клінічні форми туберкульозу;
- 2) характеризувати осередок туберкульозної інфекції за ступенем епідемічної небезпеки; визначити шляхи зараження ТБ;
- 3) сформулювати основні принципи інфекційного контролю;
- 4) продемонструвати знання та порядок проведення первинної (БЦЖ-вакцинації) профілактики туберкульозу;
- 5) визначити знання та порядок проведення вторинної профілактики туберкульозу (хіміопрофілактики);
- 6) сформулювати профілактичні заходи з санітарної та санітарно-освітньої профілактики, їх завдання;
- 7) оформити реєстрацію випадків на туберкульоз;
- 8) демонструвати формування морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворим, а також принципами фахової субординації у фтизіатрії.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання

Дисципліна буде викладатися у формі семінарських занять (30 год.), організації самостійної роботи студентів (60 год.).

Методи навчання:

Семінарські заняття розкривають проблемні питання відповідних розділів дисципліни. Вони можуть проводитися у наступних формах: семінар-лекція, семінар-дискусія, семінар-круглий стіл, семінар-консультація, семінар-практичне заняття (із застосуванням усного та письмового опитування, вирішення тестових завдань, розв'язування ситуаційних задач).

Самостійна робота здобувачів (СРЗ) з активною консультацією викладача (під час самостійної роботи здобувачі опановують навчальний матеріал наступного практичного заняття. На консультаціях здобувач може

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фтизіопульмонології

отримати відповіді на складні питання теми).

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Організація медичної допомоги хворим на туберкульоз. Виявлення та діагностика туберкульозу. Категорії хворих на туберкульоз, що направляються на лікування та диспансерний нагляд.

Тема 2. Загальні принципи антимікобактеріальної терапії. Антимікобактеріальні препарати. Стандартний режим терапії хворих 1, 2, 3, 4 категорій.

Тема 3. Протитуберкульозні препарати I ряду. Ізоніазид (H); Рифампіцин (R); Етамбутол (E); Піразинамід (Z).

Тема 4. Протитуберкульозні препарати II ряду.

Тема 5. Класифікація побічних реакцій (ПР): за механізмом розвитку (А, В, С, Д.); за ступенем важкості. Клінічні прояви побічної дії протитуберкульозних препаратів з боку ЦНС та периферичної нервової системи: симптоми, характеристика, надання допомоги.

Тема 6. Клінічні прояви побічної дії протитуберкульозних препаратів: симптоми, характеристика, надання допомоги.

Тема 7. Клінічні прояви побічної дії протитуберкульозних препаратів: симптоми, характеристика, надання допомоги.

Тема 8. Клінічні прояви побічної дії протитуберкульозних препаратів: симптоми, характеристика, надання допомоги.

Тема 9. Клінічні прояви побічної дії протитуберкульозних препаратів алергічного та неалергічного походження: симптоми, характеристика, надання допомоги.

Тема 10. Протитуберкульозні препарати для застосування в особливих випадках:

Тема 11. Токсичні та токсико-алергічні побічні реакції на протитуберкульозні препарати.

Тема 12. Ознайомлення з новітніми досягненнями фармакотерапії резистентних форм туберкульозу. Основні принципи лікування хворих на мультирезистентний туберкульоз і туберкульоз із розширеною резистентністю та побудови режиму хіміотерапії.

Тема 13. Патогенетична і симптоматична терапія туберкульозу.

Тема 14. Контроль, моніторинг та ведення побічних реакцій на протитуберкульозні препарати.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фтизіопульмонології

Основна:

1. Фтизіатрія : підручник / В. І. Петренко, Л. Д. Тодоріко, Л. А. Грищук [та ін.] ; за ред. В. І. Петренка. Київ : Медицина, 2018. 471 с.
2. Актуальні питання фтизіатрії: посібник / Д. Г. Крижаноський, В. А. Фрейвальд, Н. А. Марченко (та ін.). Дніпропетровськ : Середняк Т. К., 2017. 155 с.
3. Ведення побічних реакцій під час лікування хворих на туберкульоз та коінфекцію (туберкульоз/ВІЛ-інфекція/СНІД) (методичний посібник для лікарів) «Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф.Г. Яновського НАМН України». Київ, 2016. 80 с.

Додаткова:

1. Невідкладні стани у практиці фтизіопульмолога : навч. посібник / Н. А. Мацегора, О. Я. Лекан, О. А. Бабуріна, М. Ю. Голубенко. Одеса : „Астропринт”, 2016. 64 с.
2. Профілактика туберкульозу. Навчальний посібник для студентів і лікарів-інтернів ВНМЗ IV рівня акредитації та лікарів / В. І. Петренко, М. Г. Долинська, А. В. Александрін, В. В. Петренко. Київ: 2 Print, 2017. 88 с. URL: <http://tb.ucdc.gov.ua/uploads/files/prophilaktica.pdf>.
3. Туберкульоз кісток та суглобів : метод. рекомендації для студентів і лікарів-інтернів ВНМЗ IV рівня акредитації / Н. А. Мацегора, О. Я. Лекан, Л. П. Омелян [та ін.]. Одеса : ОНМедУ, 2018. 24 с.
4. Позалегеновий і міліарний туберкульоз у хворих на коінфекцію ТБ/ВІЛ / В. І. Петренко, М. Г. Долинська, О. М. Разнатовська. К. 2015: ДКС Центр. 112 с. URL: http://tb.ucdc.gov.ua/uploads/files/usaaid_170x240_fp_new.pdf
5. Дужий І. Д. Кістковий туберкульоз – причина інших форм туберкульозу/ Дужий І. Д., Бондаренко Л. А., Олещенко В. О.//Туберкульоз. Легеневі хвороби, ВІЛ-інфекція. 2016. №4. 65 – 67 с.
6. Феценко Ю.І. , Ільницький І.Г. Туберкульоз позалегенової локалізації. Київ, 2016. 378с.
7. Global tuberculosis report 2019 (WHO/CDS/TB/2019.15). Geneva, World Health Organization. 2019 URL: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/329368/9789241565714-eng.pdf>
8. Наказ МОЗ України № 530 від 25.02.2020 р. «Стандарти охорони здоров'я при туберкульозі». URL: <https://phc.org.ua/sites/default/files/users/user90/Nakaz MOZ vid 25.02.2020 530 Standarty medopomogy pry TB.pdf>
9. ТУБЕРКУЛЬОЗ Клінічна настанова МОЗ України, заснована на доказових даних

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фтизіопульмонології

№ КН 2021-530 від 17.11.2021. URL:
<https://www.dec.gov.ua/mtd/tuberkuloz/>

10. Наказ МОЗ України № 287 від 01.02.2019 р. «Про затвердження Стандарту інфекційного контролю для закладів охорони здоров'я, що надають допомогу хворим на туберкульоз». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0408-19#Text>

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю:

На кожному семінарському занятті застосовуються наступні методи поточного контролю:

- 1) Усна відповідь на стандартизовані питання за матеріалом поточної теми.
- 2) Розв'язування ситуаційних задач.
- 3) Вирішення тестових завдань за темою.

Критерії поточного оцінювання на занятті:

«5»	Студент вільно володіє матеріалом, приймає активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«4»	Студент добре володіє матеріалом, приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«3»	Студент недостатньо володіє матеріалом, невпевнено приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
«2»	Студент не володіє матеріалом, не приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фтизіопульмонології

Форми і методи підсумкового контролю: залік, виставляється здобувачу, який виконав усі розділи освітньої програми вибіркової дисципліни, приймав активну участь у семінарах, має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Можливість і умови отримання додаткових (бонусних) балів: не передбачено.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота передбачає підготовку до кожного практичного заняття.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, оцінки на занятті, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнь:

Форма одягу: медичний халат, який повністю закриває верхній одяг, або лікарська піжама, шапочка, маска, змінне взуття.

Обладнання: зошит, ручка, фонендоскоп.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у

загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фтизіопульмонології

відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.